

33

2023

**MOUNTAIN
WILDERNESS
DE CATALUNYA**

ALPINISTES DE TOT EL MÓN EN DEFENSA DE L'ALTA MUNTANYA

**Febre
de
miradors**

EDITORIAL

A la tradició judeocristiana trobem un text bíblic que sempre m'ha impressionat per la seva força narrativa: "No t'acostis aquí. Treu-te les sandàlies dels peus, que el lloc on ets és terra sagrada" (Ex3, 5). Són les paraules que adreça Déu a Moisès mentre pastura el seu ramat a la muntanya de l'Horeb (Sinaí).

És rellevant observar com totes les tradicions religioses atorguen a les muntanyes categories vinculades a la divinitat, com a llocs on habiten i es manifesten els déus i que han de ser respectats... I no tan sols les profètiques, com l'islam o el cristianisme; per les religions místiques orientals les muntanyes són la mateixa divinitat (*Chomolungma*: Deessa mare de la muntanya). D'aquí la prohibició existent encara avui d'atorgar permisos per efectuar ascensions a determinats cims.

George Sonier al seu llibre *La montaña y el hombre* (Ed. R.M. 1977) fa un interessant recorregut per les diverses visions de la muntanya vinculades a l'evolució del pensament al llarg de la història de la humanitat.

La preocupació per preservar espais naturals i els seus valors, pròpia de la sensibilitat moderna, dugué a la creació de figures de protecció per les muntanyes (Parcs Naturals, Parcs Nacionals, Geoparcs, Reserves de la Biosfera ...). Podem dir que aquesta fórmula és la traducció al pensament occidental profà de l'antiga visió mitològica dels espais sagrats.

Podem caure en el parany de considerar com a oposades i irreconciliables aquestes diferents visions quan, de fet, constitueixen perspectives complementàries des de les que mirar-nos les muntanyes. Els valors culturals i espirituals de la natura han tornat a aparèixer en el discurs conservacionista i ecologista occidental, després de mig segle de silenci, i després de constatar que, tot i el progrés en el coneixement científic, no aconseguim aturar la cursa cap a la destrucció del planeta.

Malgrat els contextos culturals canvien, continuen prevalents en el nostre imaginari col·lectiu alguns trets quan evocuem el concepte '*muntanya*'. Segurament els sentiments i les vivències de l'home del paleolític que s'aixoplugà a la Cova Freda de Montserrat o d'Ötzi, l'home del neolític descobert en una glacera del Tirol del Sud, no disten gaire del que experimentem avui davant la verticalitat d'unes muntanyes verges: petitesa, silenci, saviesa, humilitat, transcendència, admiració, gratuïtat,...

El lleure mecanitzat ha urbanitzat les 9/10 parts de les muntanyes, un elemental respecte a les minories hauria de preservar aquesta part que resta per una natura salvatge i inalterada. Ens cal *descalçar-nos* com Moisès -metafòricament, és clar- perquè omplir de ferro i ciment aquesta comunitat natural és disminuir la nostra pròpia condició humana.

■ NO en nom nostre

Aquest és el lema amb el que ens hem afegit i afegirem a les diferents iniciatives portades a terme per oposar-nos al projecte de JJOO d'hivern als Pirineus. Els arguments, la lògica i la racionalitat són coneguts, només l'aposta per un model, basat en un supremacisme econòmic que menysté el canvi climàtic, els costos energètics, els costos ambientals i socials permet la seva aposta. El 2022 ha sigut de llarg l'any més calorós mai registrat des de que es disposen dades, Catalunya oficialment està en emergència climàtica i la mitjana de dies que dura la temporada d'esquí no para de minvar... Tot i així l'embat pel projecte s'ha mantingut al si del govern de Catalunya i la major part de partits. És difícil d'entendre-ho des de la lògica més enllà d'interessos crematístics particulars i de la il·lusió que hi puguin tenir certs sectors de l'esport competitiu i professional, no sempre (mai?) coincidents amb l'esport i el muntanyisme popular interessat en mantenir les muntanyes amb els seus valors de conservació i apartades de mega-projectes turístics extractius.

El 15 de maig vem ser a Puigcerdà en l'exitosa manifestació que significà punt d'inflexió en el posicionament social sobre macro projectes a les zones de muntanya. Ja no cola tot. No tot val per promoure oportunitats de futur. El monocultiu turístic i el parc temàtic permanent no és el nostre model.

La Plataforma Stop JJOO ha tingut la virtut d'exercir de dinamitzador i articulador de la oposició a la candidatura olímpica. En aquest sentit ens hem adherit i col·laborat en les seves iniciatives, una de les quals fou la **Pedala Pirineu**, un recorregut amb bicicleta per les 9 comarques afectades per la candidatura dels JJOO d'hivern Pirineu 2030. La Pedalada reivindicava un Pirineu Viu i durant el recorregut s'aprofità per fer parades de denúncia de fracassos i agressions derivades del model d'explotació de la muntanya existent, però també, per conèixer i visibilitzar les iniciatives transformadores. Coincidint amb l'equador de la ruta, en l'arribada al Pallars des de la Seu d'Urgell on, a pocs quilòmetres de la Pobla de Segur, membres de Mountain Wilderness Catalunya (MWCat) i d'STOP JJOO, aprofitant el pas de les bicicletes, van desplegar, en un talús de Collegats, la gran pancarta amb el lema "NO en nom nostre".

No ens oposem a l'esquí, no ens oposem a l'existència d'estacions d'esquí dimensionades i ubicades on pertoqui amb criteris d'equilibri i mínim impacte com a aspiració. El que ens resulta inacceptable és mantenir l'objectiu de creixement sostingut i anti natura de superfície esquiable i nombre d'esquiadors, d'urbanitzar l'alta muntanya amb el pretext de l'esport, d'apostar per parcs temàtics d'alta muntanya; tot plegat recolzat sobre un argumentari amb gran dosi d'impostura.

El projecte dels JJOO d'hivern als Pirineus sintetitza a parer nostre tot el que no volem com a model de futur per a l'alta muntanya.

Dues dades objectives per reflexionar sobre la idoneïtat d'uns els JJOO d'hivern als Pirineus: Tendència climàtica i costos energètics.

Tendència climàtica

Segons dades del Servei Meteorològic de Catalunya, l'any 2022 va ser el més càlid mai mesurat a Catalunya des de que es disposen dades, amb una **anomalia de +2.5 °C** respecte a la temperatura mitjana entre el 1961 i el 1990 de les 26 sèries més antigues del país. La dada és d'escàndol: 1 °C de diferència amb el darrer rècord i +2,5 °C en referència a la mitjana climàtica. S'han superat els +2,5 °C a l'altiplà central, el Montsec i zones de Pirineu, el Prepirineu i la Catalunya Central. La calorada va ser especialment intensa en els mesos de maig, juny i octubre, quan les temperatures van ser 4 °C per sobre de la mitjana del seu mes.

Les oscil·lacions tèrmiques i de precipitació són inherents al clima, i així aquest més de gener del 2023 hem tingut un episodi de fred intens. No obstant, el que resulta rellevant és la tendència que marquen la seqüència de dades històriques: la reducció de la precipitació i l'escurçament del període d'hivern i dels dies d'innivació.

El cost de produir neu artificial:

En un context de pujada de les temperatures i reducció de precipitació, mantenir la temporada d'esquí requereix fabricar neu. Es considera que es necessari un metre cúbic d'aigua per poder produir dos metres cúbics i mig de neu artificial. Som un país on els recursos hídrics no son especialment abundants, i per tant és una variable a no considerar a la lleugera.

Per altre banda tenim l'elevat consum energètic que implica la fabricació de neu artificial. Cost se s'ha disparat amb l'augment del preu de l'energia. Segons dades aportades pel portal web, www.elcritic.cat (veure article "Diners públics per fer neu artificial: les subvencions de la Generalitat a l'esquí privat" de 2-11-2022) només aquest any 2023 el govern destinarà 1,5 milions d'euros a subvencionar aquest cost energètic. Aquesta xifra se sumaria als 4,2 milions concedits entre 2021 i 2022 a les tres estacions privades existents a Catalunya. L'argument és la "utilitat pública" de mantenir viables aquestes estacions. Val a dir que la resta d'estacions, són públiques i ja es financen directament a través d'inversions als pressupostos o a través de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC). Per tant podríem dir que tenim una activitat que requereix del dopatge econòmic per subsistir i/o per assegurar guanys. Diner públic per beneficis privats.

Miradors a muntanya

CONSTRUIR PER MIRAR EL NO CONSTRUÏT

D'un temps ençà proliferen a casa nostra i rodalies projectes de construcció de miradors. El fet rellevant d'aquesta darrera onada rau en la magnitud i inversió d'alguns d'aquests projectes. Més enllà de la funció contemplativa tradicionalment associada a qualsevol mirador, en l'arrel d'aquests projectes hi ha altres intencions, bàsicament encaminades a atreure gent. Així tenim una nova palanca en la urbanització difusa de l'alta muntanya i la massificació d'espais. Entre els miradors projectats i/o construïts sovint hi trobem estructu-

res modernes, deslligades de l'arquitectura tradicional, enlairades en indrets emblemàtics, generalment cims o prominències elevades, que porten fins i tot a adulterar el propi relleu i la mateixa línia de cims retallada a l'horitzó. Som davant un incongruència. Es ben cert que per intencions, magnitud, proporció i ubicació no es poden barrejar ni comparar tots els miradors existents. La seva varietat és extensa. Partint que a muntanya el millor mirador és el propi cim sense cap intervenció, això és el mirador en essència. Sense rastre.

Miradors: del gaudi del paisatge a l'explotació del medi

Qualsevol indret amb una certa elevació o amb una certa amplitud de perspectiva és o ha estat tradicionalment un punt de vista, un punt excel·lent d'observació o de guaita. Segons cada època aquests punts han tingut o tenen la seva funció, ja sigui una funció defensiva, geogràfica, cartogràfica, artística, poètica o simplement contemplativa. Molts d'aquests indrets estan situats en espais naturals, com ara un turó, el cim d'una muntanya, una obertura en el bosc, un penya-segat, un coll, etc., i altres són indrets resultat d'una acció humana: un far, una torre, un camí, un edifici elevat, etc. Vinculat a l'increment al llarg de les darreres dècades de les diverses activitats relacionades amb l'excursionisme i el turisme de muntanya, han proliferat arreu, especialment en els espais naturals però també en zones urbanes, els llocs anomenats miradors, punts des dels quals poder observar i gaudir d'un paisatge determinat. Arreu existeixen, cada cop més, nombroses rutes amb les seves indicacions i senyalitzacions per tal d'assolir tal o qual mirador, alguns d'ells de molt fàcil accés, mentre que altres requereixen hores d'esforç físic per tal d'arribar-hi i fruit de les vistes que ens ofereix.

Quadre que porta per títol Tempesta a la Muntanyes Rocalloses, del pintor nord-americà del segle XIX Albert Bierstadt, d'inspiració romàntica, el qual recrea la grandiositat i la força de la natura salvatge.

L'aparició i la gran popularització actual dels miradors han anat estretament associades a la noció de paisatge, avui tan present en la nostra cultura. En general, considerem que el paisatge és quelcom que està "allà a fora" i que cal admirar, mantenir, conservar i, si pot ser, millorar (en el cas per exemple dels anomenats paisatges degradats). Però un paisatge és quelcom més que una obertura, una amplitud o una perspectiva; és d'una banda la plasmació d'una determinada evolució natural que segueix el seu curs; és també la concreció de la interrelació d'una societat amb el seu territori. I de l'altra, el reconeixement d'un bon paisatge comporta una experiència de benestar individual i col·lectiu basada en una relació íntima, estètica i sensorial amb l'entorn i l'espai que ens envolta. En aquesta experiència hi intervenen tant els sentits com també l'intel·lecte i tot el món de les emocions.

Però no sempre ha estat així. El paisatge és una construcció cultural de caire històric, cosa que equival a dir que la noció de paisatge no és universal ni ha estat o està present en tots les societats alhora ni de la mateixa manera. Probablement, a casa nostra, a Europa o per

L'alta muntanya és per ella mateixa el gran mirador per excel·lència. Cim del Nhèuvièlha, Juny de 2021. Rafael Folch

extensió a l'àmbit del que anomenem cultura occidental, l'admiració paisatgística es va iniciar més o menys durant el Renaixement (pensem en els jardins d'inspiració clàssica en els palaus i els centres de poder de l'època), i la seva evolució històrica des de llavors fins els nostres dies no ha fet més que créixer i consolidar-se. Durant els segles XVIII i XIX, l'impuls dels moviments

Perspectiva de la cara nord de la muntanya de Montserrat des del mirador de Sant Jeroni. Rafel Folch

romàntics i naturalístics crearen la imatge del paisatge ideal com aquell espai remot i allunyat de la societat, un indret on la natura es mostra desbordant, grandiosa i incontrollable a l'acció humana (l'alta muntanya, l'espessor dels grans boscos, la immensitat del mar...). A ulls dels romàntics, aquests paisatges definits per la força indomable de la natura foren en molts casos idealitzats i mitificats com els regnes impertorbables de la bellesa en estat pur. Avui en dia, però, ja no hi ha gairebé cap espai que no hagi sofert algun tipus d'intervenció humana, potser se n'han salvat només i de moment alguns dels punts més alts i recòndits del planeta (zones polars, selves...) i les profunditats dels oceans. En part, l'impuls de la natura ha cedit a l'afany descobridor i colonitzador de l'home. I així, actualment, la noció de paisatge s'ha ampliat amb diverses consideracions propis dels nostres temps. Segons els plantejaments científics el paisatge és avui quelcom que es deriva de la combinació dinàmica de factors de tipus natural (un medi) i de tipus socials (una cultura). A més, avui, qualsevol indret o esdeveniment té o pot arribar a tenir el seu correlat paisatgístic: parlem de paisatges transformats, de paisatges agraris, paisatges urbans, industrials i, fins i tot, paisatges de guerra. Existeixen també els paisatges personals o vitals, aquells que ens han acompanyat al llarg de la vida o que formen part de la nostra identitat personal (paisatges de la infància, paisatges associats a un fet important de la nostra vida...).

Tot i que la ciència actual considera que el paisatge és una realitat en ella mateixa, és a dir, que és quelcom que existeix de manera externa i aliena a la nostra presència, la nostra experiència ordinària amb el paisatge és una altra, i aquesta es fruit de la relació que estableix una societat i els seus membres amb el seu medi, o de

la relació que estableix amb l'espai una persona que esguarda i contempla. Sense mirada, o millor, sense percepció, no hi ha paisatge; hi hauria espai, però no paisatge. El territori existeix per si sol, el paisatge no, i representa el punt de trobada entre natura i història (personal o col·lectiva), ja sigui un paisatge verge o un modificat per la mà de l'home.

Així doncs, la perspectiva vital segueix impregnant en part la nostra experiència del paisatge. Necessitem cercar nous punts de vista. El paisatge és un lloc on trobar-los, i ens permet gaudir i admirar la bellesa natural d'un indret que conté segurament una personalitat única. Els miradors són, doncs, punts concrets on poder meravellar-nos davant la bellesa paisatgística. La seva bellesa és un embolcall; tot i l'obertura i la vastitud del lloc aquesta bellesa és, paradoxalment, una mena de recer: els colors, la perspectiva, la llunyania, el silenci, una sonoritat balsàmica (un bon paisatge acostuma a ser un indret silenciós o que permet copsar el so "natural" de les coses, com ara la remor del vent), l'aire, però també l'apaivagament de l'estat d'ànim, la introspecció, el plaer reflexiu i altres vivències associades a la contemplació paisatgística són moments especialment intensos que captem amb una gran diversitat de sentits físics i emocionals.

Mirador de Gresollet, a Saldes (Berguedà), Juny de 2022. Rafel Folch

Molts dels miradors actuals són indrets naturals enlairats des dels quals s'albira una àmplia panoràmica, altres són llocs que han estat més o menys assenyalats com a tals amb algun tipus d'intervenció menor: una tanca, un banc per seure i descansar, un cartell, etc. No pocs itineraris de senderisme passen o acaben en un mirador, i darrerament han sorgit noves guies i rutes que recullen i detallen tals itineraris vers els miradors que han estat habilitats com a tal en una zona o àrea determinada.

Ara bé, estem també assistint a una propagació excessiva de construcció de punts d'observació que en

molts casos han acabat comportant intervencions arquitectòniques molt agressives en el medi natural. Aquests nous miradors i les seves edificacions llueixen amb força en les campanyes de promoció turística dels llocs en qüestió amb l'objectiu d'atraure nous visitants i, en definitiva, nous consumidors. Perquè, en el fons, en aquests casos del que es tracta és de convertir la natura en una mercaderia més i oferir nous productes de consum, sempre amb l'excusa del reclam publicitari del turisme d'aventura i de noves experiències inoblidables. Aquestes nous paquets de consum de natura comporten determinades intervencions que des de l'òptica de la sostenibilitat i el respecte als valors naturals i ambientals d'una zona són absolutament inacceptables: passarel·les, elevacions, estructures de ciment, ferralla, cables i tanques metàl·liques, nous accessos, etc., que contràriament a la seva propaganda representen una alteració estètica i una sobre explotació turística d'uns entorns naturals ja sotmesos en general a una gran pressió urbanística i extractiva.

Anem a veure ràpidament tres exemples d'aquests tipus d'intervencions absolutament desafortunades en clau d'explotació turística del medi sota el paraigües del foment de nous miradors als Pirineus:

1. A inicis d'aquest any 2022 va saltar la notícia de que el Parc Natural del Cadí-Moixeró i l'estació d'esquí de La Molina havien projectat la construcció d'un nou mirador de 360 graus al cim de la Tosa d'Alp, a més de 2500m. d'alçada, al qual s'hi podrà arribar amb el telecabina de l'estació d'esquí. La Tosa d'Alp és una gran muntanya situada a la confluència de les comarques de la Cerdanya i el Berguedà i, per tant, des del seu cim es domina una ampla panoràmica de les muntanyes i valls properes de les dues comarques i més enllà. Però és també una muntanya subjecta a una forta pressió humana: hi conflueixen les pistes d'esquí de les estacions de la Masella i la Molina, i al seu cim hi ha el refugi del Niu de la Àliga, així com una instal·lació meteorològica i les restes d'antigues estacions de meteorologia.

Escultura al Mirador de la Devesa sobre la vall del Llobregat, a Berguedà, en un punt de la carretera que puja al coll de Pal. Juliol de 2021. Rafel Folch

Punt geodèsic i mirador al cim de l'Avedoga d'Adons, a la serra de sant Gervàs, entre les comarques de l'Alta Ribagorça i el Pallars Jussà. Setembre de 2012. Rafel Folch

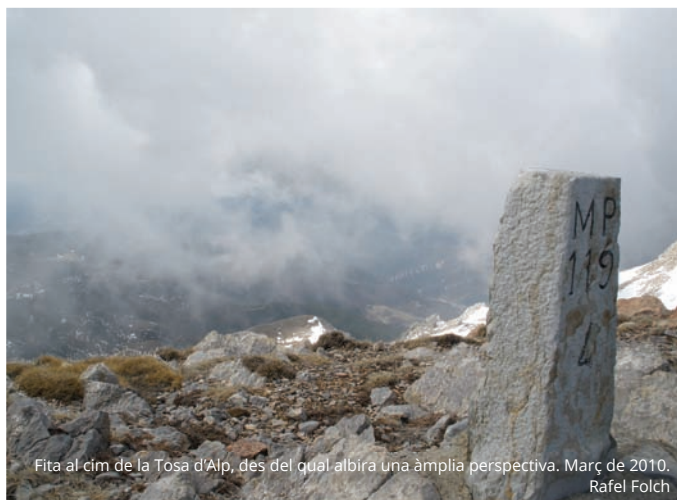
El punt culminant de la Tosa d'Alp ja és en ell mateix un gran mirador natural. No cal aixecar res més al seu cim per tal d'albirar i gaudir de la immensitat que ofereix. Ara, si el projecte va endavant, es convertirà en un mirador prefabricat i la Tosa en una muntanya encara més massificada del que ja està.

2. En el marc del projecte Camina Pirineus s'ha projectat, entre altres, el mirador de la Creu de Guils, al Port del Cantó, a la carretera N-260 que passa pel port i que uneix les comarques del Pallars Sobirà i l'Alt Urgell. El mirador consta d'una plataforma elevada de 15 metres en voladís suportada per uns pilars cilíndrics. La informació que acompanya la campanya de promoció del mirador l'anuncia com un element ecoturístic que "sobresurt" del típic mirador, com un "balcó de cel" que ha d'esdevenir un espai amb "una gran afluència de públic".

El projecte Camina Pirineus, impulsat pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell, és un projecte que té com a objectiu principal el desenvolupament d'activitats ecoturístiques a la comarca aprofitant les infraestructures existents, com ara els antics camins rals i tradicionals, etc., "per satisfer noves demandes socials vinculades al turisme, la salut o l'activitat esportiva". Una de les diverses accions en que es concreta el projecte porta per nom "Miradors i recursos ecoturístics", i planteja "la creació del paisatge de l'Alt Urgell per la posada en valor de diferents recursos ecoturístics: miradors, aguaites, itineraris al voltant de: paisatge, fauna, vegetació, geologia, clima i paleontologia".

Si consulteu el web del projecte trobareu la informació de més de 20 actuacions repartides per la comarca i classificades com a Miradors de cim, Panoràmics, Balcons de cel i Miradors adaptats.

En alguns casos, com ara el de la Creu de Guils, aquestes intervencions impliquen una alteració significativa del mirador natural amb la construcció d'estructures artificials i accessos addicionals que clarament malme-

Fita al cim de la Tosa d'Alp, des del qual albira una àmplia perspectiva. Març de 2010. Rafel Folch

ten el medi i que, per tant, s'ajusten poc o gens a la idea de desenvolupament ecoturístic d'un lloc.

3. Però un dels exemples que mostra potser amb més claredat la desmesura intervencionista de la indústria turística sense escrúpols en el camp dels miradors sigui el cas de l'anomenat Mirador solar de Tristaina, al cor dels Pirineus d'Andorra. Aquest despropòsit monumental, aixecat l'any 2021 al cim del Peyreguils, a 2.700 m. d'alçada, que domina el circ de Tristaina i bona part de la Vall d'Ordino, consta d'una esfera metàl·lica en suspensió de 25 metres de diàmetre i una amplada d'1,25 metres enlairada sobre el terreny rocós. Conté a més un eix central a model de busca, de 27 metres i inclinada a 42,55°, que projecta l'hora sobre la mateixa circumferència. D'aquí la denominació de mirador solar. La construcció és un monstre gegantí de metall en plena Reserva de la Biosfera d'Ordino.

Les Reserves de la Biosfera per la UNESCO són "territoris que actuen com a laboratoris vius del desenvolupament sostenible. En elles, l'activitat humana s'hi duu a terme de forma compatible amb la conservació dels recursos naturals i del patrimoni cultural. El seu principal objectiu és fomentar l'aplicació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible".

No deixa de sorprendre que en una Reserva de la Biosfera s'hi hagi pogut edificar una instal·lació d'aquestes característiques, la qual no té res a veure amb la conservació dels recursos naturals i el desenvolupament sostenible. Provablement hauran estat els interessos econòmics i turístics de les societats que gestionen el gran complex d'esquí Grandvalira (Pas de la Casa-Grau Roig i Soldeu-el Tarter) els qui ho van fer possible.

No tot és vàlid i acceptable en nom del desenvolupament econòmic i turístic d'una zona. Encara que a un tros de ferro o ciment li posem l'etiqueta "eco" seguirà sent un tros de ferro i ciment que altera el medi natural al servei d'uns interessos diferents als de la sostenibilitat. Aquests tipus de construccions, que des

d'un put de vista arquitectònic poden ser obres d'una enginyeria notable, representen actuacions punyents i gens respectuoses amb els valors naturals i paisatgístics que diuen pretendre apreciar i valorar. En un gran contrasentit, aquesta nova modalitat de mirador com el de Tristaina s'acaben convertint en l'objecte d'atracció principal, en miradors per ser visitats i mirats en ells mateixos. Aquest és el reclam. És així com es força i s'unifica la nostra mirada: anem al mirador confeccionat com a tal a viure una experiència estètica i sensible que algú ha dissenyat prèviament per a nosaltres, tot en una línia molt actual del consum d'experiències i "aventures" ràpides i intenses.

Tor plegat representa una completa adulteració de la noció del mirador com un punt d'observació natural o amb la mínima intervenció possible. No cal, ni de lluny, empastifar amb ciment, ferros o amb qualsevol altre material els espais naturals per tal d'observar-los i gaudir-los. No perdem doncs la capacitat de cercar i admirar amb els propis sentits la perspectiva que ens ofereixen els miradors que podem trobar en el revolt amagat d'un sender, en una clariana del bosc, pujant una muntanya o simplement passejant per la natura. Cerquem i conservem els nostres propis miradors, que ja hi són, si els sabem veure i trobar.

Rafel Folch Monclús

Detall de l'estructura metàl·lica del mirador solar de Tristaina, a la vall d'Ordino (Andorra) Foto: Jordi Solé Joval

No a la construcció del Mirador de Roca Regina!

11 d'abril de 2022

La Diputació de Lleida amb el vist-i-plau de l'Ajuntament de Castell de Mur (propietari dels terrenys), han decidit destinar 165.951,50€ a la construcció d'un Mirador a Roca Regina, un indret que ja és per sí sol un preciós mirador natural. S'han begut l'enteniment?

No tot s'hi val per atreure turistes, també cal aplicar una mica el sentit comú i adonar-se que aquesta construcció malmetrà l'entorn natural i un cop feta la destrossa, ja no tindrà solució. Ja posats a dir barbaritats, per què no poseu també una tirolina per a que els turistes un cop dalt puguin baixar en un moment al cotxe?

El Mirador principal constarà d'una plataforma d'11 metres de llarg en voladís, però no és només això... Al [projecte executiu](#) es detallen un total de 3 miradors, un heliport per rescatar turistes, pals d'acer cada 10 cm per fer una barrera de protecció al llarg de la paret, graons metàl·lics per caminar còmodament per la muntanya, obertura de nous trams de camí (com si no n'hi haguessin), etc. Una autèntica barbaritat per atreure turistes a qualsevol preu, sense tenir en compte l'impacte mediambiental ni cap criteri de sostenibilitat.

Com a nota curiosa, en les 224 pàgines de projecte executiu, no apareixen ni un sol cop les paraules "impacte mediambiental" ni "sostenibilitat", per què serà? Es pot fer una destrossa així sense ni tant sols analitzar l'impacte mediambiental que tindrà?

Veïns del Pallars ja han fet diverses recollides de signatures, i també se n'han recollit a [Change.org](#). Per cert, si encara no heu signat, us animo a accedir a [aquesta web](#) per mostrar el vostre rebuig pel projecte, a hores d'ara només hi ha 2311 signatures.

Ja fa anys que amb diners públics s'estan duent a terme projectes per atreure turistes com sigui, i anys més tard es posen les mans al cap per queixar-se de la massificació i començar a aplicar regulacions/prohibicions. No

seria més intel·ligent parar-se a rumiar una mica i tractar de fer les coses millor?

Un exemple de mala gestió és el que ha succeït a la Ferrata Regina. Aquesta era la Ferrata més maca de tota Catalunya, però s'ha hagut de tancar per manca de manteniment. Enlloc de promoure amb diners públics la creació de noves ferrates pels voltants d'Oliana, no seria més lògic parlar amb qui faci falta per arribar a acords pel manteniment de la Ferrata Regina i no deixar allà tota la ferralla abandonada? De veritat que és difícil fer-ho pitjor!

En situacions com aquesta és quan la F.E.E.C. i els Centres Excursionistes s'haurien de fer escoltar, deixar clar la seva oposició frontal al projecte, i fer molt soroll per a que tothom s'assabenti que des del col·lectiu excursionista no es recolza de cap manera aquesta animalada. A què espereu per dir alguna cosa?

(Si-us-plau, compartiu la publicació)

Jordi Ceballos, escalador, administrador del web Rocacalenta.com

■ De debò cal un mirador dalt de Roca Regina? Un punt de vista des de Mountain Wilderness Catalunya

Escrit publicat al diari segre, 12/07/22

Primer de tot, un agraïment al Centre Excursionista de Lleida per cedir-nos aquest espai a la secció mensual que tenen en aquest diari.

En segon lloc, una presentació: Mountain Wilderness Catalunya (MW-Cat) és la secció catalana de l'entitat internacional Mountain Wilderness, una entitat amb més de 30 anys d'història que uneix alpinistes en defensa del Wilderness, o l'estat salvatge o natural, en el nostre cas, de les muntanyes, com una contribució més a la lluita contra el canvi climàtic. Podeu saber més de l'entitat i fins i tot fer-vos-en sòcies per 25 euros a l'any a: www.mountainwilderness.cat

I ara sí, entrem en matèria: ja fa uns anys que sembla que el consell comarcal del Pallars Jussà té la intenció d'instal·lar un mirador dalt de l'emblemàtica i espectacular muntanya de Roca Regina, al sector nord del Montsec d'Ares i al sud de la població de Cellers.

Roca Regina és un dels llocs emblemàtics de l'escalada de les comarques de Ponent. Però també ho és el barranc del Bosc, segurament un dels millors llocs per on van els senderistes per contemplar l'espectacularitat de la muntanya. Ben típica és la ruta senderista que puja per l'obaga de Roca Regina fins al seu cim i que baixa pel seu cantó oest fins al Barranc del Bosc, tot contemplant, com hem dit, la seua espectacular i feréstega cara sud, paradís de les persones apassionades per l'escalada clàssica.

Segons el diari digital www.pallarsdigital.cat, "La Diputació de Lleida és l'ens promotor de l'obra i el Consell Comarcal del Pallars Jussà l'ens col·laborador. El consell comarcal ha publicat al DOGC l'aprovació del projecte, que preveu la inversió d'uns 166.000 euros, així com la millora dels accessos i camins de la zona", en una notícia del passat mes d'octubre. La mateixa notícia explica que està prevista "una plataforma d'11 metres de llargària, en voladís sobre el buit, suportada per dos pilars cilíndrics inclinats". Ja llavors, diverses veïnes del Pallars van iniciar una recollida de signatures digitals en contra de la iniciativa.

Des de MW-Cat ens preguntem si aquesta inversió prevista de 166.000 euros és necessària per a la Roca Regina i per a la dinamització de la comarca. La nostra resposta és clara: segurament aquesta obra és beneficiosa per a l'empresa constructora que la dugui a terme, però poca cosa més.

Estem disposades a parlar amb el Consell Comarcal del Pallars Jussà i amb la Diputació de Lleida per suggerir-los-hi diferents propostes per invertir aquests 166.000 euros.

En una comarca amb poc poblament i fortament enveïllida, creiem que malmetre un altre espai natural no és una aposta ni honesta, ni sostenible, ni beneficiosa per la majoria dels seus habitants.

Carles Giné-Janer

Vocal de Mountain Wilderness Catalunya

■ ACCIÓ REGIÓ DE SANT SALVADOR, Montserrat abril 2022

L'abril del 2022m vem portar a terme una important Acció de desmantellament d'un antic tancat ubicat just sobre el monestir de Montserrat, a la regió de Sant Salvador. L'acció es dona per acabada un mes després quan és pogueren retirar mitjançant helicòpter, les saques i pilars agrupats per a tal fet. En total prop de 900kg de runa i filferro enderrocats i retirats de la muntanya.

El monestir de Montserrat, a principis de la dècada dels anys 1960 i per tal de fer possible la recuperació de la vida eremítica a la muntanya, va construir una tanca tot delimitant un petit espai de la seva propietat que permetés les condicions de solitud per menar-hi vida eremítica i destinar-lo a la clausura. La tanca es construí amb suports de ciment armat i una filferrada metàl·lica. Aquesta construcció havia anat perdent la seva finalitat fins haver esdevingut una instal·lació obsoleta i un residu a

la muntanya. Altrament el filferro espinut que restava mig colgat en tot el perímetre esdevenia un risc per a persones i fauna. La planificació conjunta amb el Parc Natural de

Montserrat, el vist i plau de la comunitat benedictina i el suport del Patronat ens va permetre tirar endavant una actuació que requeria força mans i logística. L'actuació es va desgranar així:

Sector Degotalls: Enderroc i retirada de 8 pilars de formigó (180x10x14cm) al voltant de 25kg cadascún i de la tanca del filferro espinut que hi resta. L'accés al pilar de l'extrem era delicat per la proximitat de la cinglera i va caler material d'assegurança

Sector Sant Benet: Enderroc i retirada de 24 pilars (180x10x14cm) dividits en tres sectors; superior:11 pilars, mig: 6 pilars i inferior:7 pilars. El tram inferior re-

queria treballar amb certa delicadesa per no fer rodolar rocs avall.

Reparació de xaragalls d'erosió al camí d'accés a sant Benet, la qual comptà amb la direcció dels treballs a cura de Ivan Fernández, de la brigada del Parc: trasllat de restes de brancada, fixació de discs vegetals, retirada de pedres del camí i col·locació als marges...)

Sector Trinitat: Neteja interior i entorns de l'ermita,

L'actuació es va organitzar en 6 grups de treball, en un dia molt ventós i fred, que ho patí especialment el grup que treballà al sector de Degotalls. En total forem un quarentena de voluntaris/es vinguts del Baix Llobregat, Bages, Anoia, Baix Montseny, Osona, Vallès Occidental, Barcelonès, Baix Empordà, Pallars Jussà, Vallespir i Conflent. Entre ells destacar voluntaris provinents de Mountain Wilderness France, de la secció de natura de la FEEC, Roca Nua i Montserrat Neta. També destacar la implicació de tot el personal del Parc Natural de Montserrat en la preparació i realització de l'Acció.

El matí del 19 de maig, en diversos vols d'helicòpter es retiraren les saques. En aquest cas fou possible per la coordinació amb el Patronat de la Muntanya de Montserrat i la Unitat Aèria dels Agents Rurals.

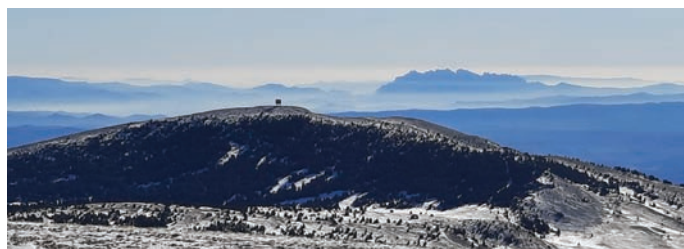

■ Antena abandonada al Puig de les Morreres.

Al llarg de l'any 2022 es van realitzar nombroses gestions per tal de clarificar la situació de l'antena de comunicacions fora de servei que hi ha al Puig de les Morreres, a 2211 metres d'alçada a la serra del Port del Compte. La intenció és aconseguir-ne el desmantellament, seguint el precedent que marca la retirada de l'antena d'iguals característiques que hi havia al cim del Puigllançada i que fou desmantellada el juny del 2012.

Es tracta d'un rectangle metàl·lic de fins a 10x10 metres, que feia les funcions de panell reflectant, sòlidament ancorat que feia les funcions de mirall, on reboten les ones de l'enllaç. La seva utilització en tecnologia analògica per damunt d'1GHz, es va generalitzar per a la telefonia fixa als anys 70.

L'impacte visual de l'antena és evident, tot trencant i desnaturalitzant el perfil de la carena. Es propi d'un país civilitzat mantenir els seus cims nets i sense residus, per això seguirem argumentant a empresa, propietat i administracions de la conveniència de restaurar el cim a la seva original morfologia.

EL SWAT PROJECT: CAMPANYA ESTIU 2022

Tal i com es va publicar al butlletí número 30 de MW Catalunya, a l'article sobre l'expedició al Thalo Zom, el Swat-project té com a objectiu el desenvolupament de les valls del Swat des d'una perspectiva de "turisme sostenible" i de muntanya, compromès especialment amb el medi ambient i amb l'objectiu de crear un parc natural que defensi i gestioni la riqueses de l'ecologia local. El projecte s'ha anat desenvolupant amb diferents campanyes des del 2018, tot i la inevitable aturada del covid-19.

La primera actuació, fa quatre anys, va consistir en treball de descoberta arqueològica i en la formació inicial de persones locals en el monitoratge i acompanyament de muntanya. La segona fase, 2019, amb participació directa d'activistes de MW-Catalunya, va tenir per objectiu la cartografia, obrir 4 rutes de "trekking" (travessa), i l'expedició al Thalo Zom (6050 msnm). Aquestes 5 rutes alpinístiques s'han incorporat en els circuits d'oferta de muntanya, sempre lligats als aspectes de sostenibilitat. Passada l'aturada pandèmica, el 2021, es va realitzar una minicampanya amb l'exploració d'una cinquena possibilitat de travessa, amb participació només d'activistes MW del Pakistan i d'Itàlia.

Per l'any actual era important desenvolupar una proposta ambiciosa que superés la ralentització que està patint el projecte en la seva calendarització original: la previsió inicial comptava amb la publicació d'una guia de muntanya, i la proposta de parc nacional, pel 2022.

Val a dir que la recollida de materials per a la publicació de la guia es troba molt avançada; doncs comptem ja amb la informació necessària per a la ressenya de l'ascensió als pics principals de la zona (tots els que superen els 6.000m) i diferents ofertes de travesses. D'altra banda, és ja a punt d'impressió el mapa excursionista

"The SwatProject" és un projecte de Mountain Wilderness International (MWI) que té per objectiu impulsar la creació d'un parc nacional a les valls del Swat (Pakistan); el projecte es recolza en Mountain Wilderness Pakistan i els governs locals. Mountain Wilderness Catalunya es va integrar al projecte la tardor de 2018.

La vall del riu Swat, a la província de Khyber Pakhtunkhwa (Pakistan), és habitada en gran part pel poble paixtu, excepte en les parts més altes de la vall, on predomina el poble kohistaní.

És una zona d'altres muntanyes, boscos verds i llacs clars, de gran bellesa natural amb muntanyes, del massís de l'Hindu Kush, que arriben als 6.000m. Va ser un dels principals centres del pensament budista i la llar dels últims budistes Gandharan que van perdurar fins al segle XI. La regió va ser presa pels talibans a finals de 2007, que van imposar la xaria, fins que es va restablir el control del govern pakistanès a mitjans de 2009. Actualment, tot i els problemes derivats pels llargs anys de conflictes armats, ha esdevingut una zona segura i acollidora al visitant i al foraster. La proximitat del Swat a les grans ciutats i la millora de les vies de comunicació està generant beneficis per a l'economia local. Però una antropització desenfrenada i irreversible faria danys irreversibles en aquests ambients alpins coneguts com la "Suïssa del subcontinent indi".

Fa més de mig segle, des de la iniciativa de les excavacions arqueològiques italianes del Swat, alpinistes romans van començar a explorar el potencial excursionista de la regió amb vista a formar un vincle cultural, entre les visites als monuments budistes més antics, i les activitats de natura respectuoses amb l'ambient d'alta muntanya. El desenvolupament econòmic i turístic de la zona és inevitable i cal evitar que es desboqui i mantenir protegides les valls i muntanyes, per això s'està estudiant una figura de protecció administrativa.

El 2017 MWInternacional va assumir el repte d'activar aquesta proposta, a partir de les aportacions fetes per MW-Pakistan, tot donant-li un enfocament més explícit i eficaç de defensa del medi natural, el SwatProject.

del Swat (1:50.000), del cartògraf Remo Nardini. Aquesta publicació serà molt important ja que, actualment, no existeix cap mapa d'aquest tipus .

La campanya d'enguany, sota l'acollida de Mountain Wilderness Pakistan, proposava tres objectius principals: 1) el curs d'introducció a l'excursionisme i monitoratge de muntanya femení per a joves pakistaneses, 2) l'exploració de la cara nord del pic de Mankial, i 3) la proposta d'exploració d'un travessa circular entre el Swat i el Gilgit-Baltistan.

Tot i que la proposta original no s'ha pogut desenvolupar al cent per cent, la campanya ha estat fructífera, però molt condicionada per l'excel·lent meteorologia d'aquest agost al Pakistan que ha provocat greus inundacions, especialment a les lleres del riu Swat i els seus afluents.

1). Curs d'introducció a l'excursionisme i monitoratge de muntanya per a joves pakistaneses: "Girls in action: empowerment of women through meaningful training"

Aquest curs ha comptat amb el suport de l'Institut ca-

cipants per a desenvolupar excursions en els turons i muntanyes de la zona central de la regió de les valls del Swat on hi ha ubicades multitud de ruïnes de fascinants monuments budistes sovint en emplaçaments elevats amb precioses panoràmiques. L'accés a aquests emplaçaments requereix habitualment de coneixements de muntanya, disseny d'itineraris, coneixements de la història de l'art pre-islàmic i islàmic, de les tradicions locals, de flora i fauna, i formació per un comportament respectuós amb l'entorn, de foment de la sostenibilitat i de coexistència amb l'esperit "wilderness".

El curs ha estat possible gràcies a la col·laboració de la Swat Public School (SPS) and College de la ciutat de Mingora, centre educatiu on s'han impartit les sessions teòriques d'ecologia i sostenibilitat, de medicina de muntanya, de turisme i cultura de budisme Gandharan, i de fonaments d'alpinisme i muntanyisme. Les sessions pràctiques d'escalada, excursionisme, acampada i orientació s'han realitzat a l'exterior en àrees properes a la ciutat de Mingora que ens ha servit de punt de trobada i base de tota la campanya d'enguany.

Tot i que la durada del curs in situ ha estat de vuit dies complets, matí i tarda, del diumenge 21 d'agost al diumenge 28 d'agost, incloent una nit d'acampada, cal tenir molt present els mesos previs de preparació amb l'ingent treball simultani i coordinat des d'Europa i al Pakistan. Aquest curs, amb els necessaris reajustaments imposats per les pluges, ha cobert amb escreix les expectatives, es valora des de tots els actors implicats molt positivament i ja s'està treballant en la possibilitat d'una segona edició.

Podeu tenir-ne més informació llegint el resum de l'activitat, redactat per C. A. Pinelli (responsable del SwatProject), a la pàgina de Mountain Wilderness International.

2). Exploració de la cara nord del pic de Mankial:

Les excepcionals pluges d'aquest agost van afectar molt

talà de les dones de la Generalitat de Catalunya, que en destaca rellevant la participació catalana en un projecte que promou la formació i l'empoderament de les noies i les dones en un sector altament masculinitzat, i la preservació de la integritat, el patrimoni natural i les persones d'aquesta regió del Pakistan.

En aquesta primera edició femenina hi han participat vint-i-cinc noies pakistaneses entre 16 i 25 anys, i la formació ha estat impartida per alpinistes (fèmines) de MW de les organitzacions pakistanesa, italiana, canadenca i catalana. Els objectius del curs eren capacitar les parti-

a aquesta part del programa. Aquest any el Monzó s'ha allargat molt més del previst provocant desperfectes a les infraestructures viàries i xarxa elèctrica. Aquesta situació va bloquejar l'equip d'exploració 6 dies a la vall de Shonolla impedit completat el programa d'exploració de la cara nord del Mankial Peak (5710 msnm). El retorn de l'equip d'exploració es va complicar per la desaparició dels principals camins i ponts ramaders. El descens de la vall es va haver de realitzar per rutes alternatives travessant a gual torrents en crecudada. Fins hi tot el pont sobre el riu Ushu, que permet l'accés de vehicles a la vall, va desaparèixer. La ciutat de Kalam, d'aproximadament 25.000 habitants, cap i casal de les terres altes del Swat, va quedar aïllada per carretera obligant al govern del Pakistan a organitzar una operació aèria d'evacuació i subministrament amb helicòpters militars.

Malgrat això es va fer una interessant descoberta de l'aproximació a aquesta paret, del seu glacià nord i del possible camp base que permetran, en un futur, l'es-

El trekking explorat té el seu inici a Phandar (Gilgit Baltistan) i ressegueix la vall del Hundrap per creuar el Dardarili pass (4.834 msnm) i entrar al Swat seguint la vall fins al riu Ushu que s'ajunta al Swat a la mateixa vila de Kalam. Aquest recorregut, seguit per primera vegada per una expedició pakistanesa-europea, té un gran interès per ser un recorregut dels antics pelegrins del budisme Gandharan i actual camí ramader. Té l'especial atractiu de fer-nos passar de les seques terres de l'Hindu Kush interior Gilgit-Balti a les impressionants bosquíries humides i verdes del fèrtil Swat.

El recorregut és doncs d'un gran interès: tant la volta circular de la proposta original com la nord sud que acabarem fent tenen un gran atractiu per un turisme actiu: suposa una apassionant descoberta i la primera vegada que un grup d'europes i pakistanesos creuen el Dardarili.

Per arribar al Gilgit Baltistan ens calen dos dies de viatge amb bus i vehicles tot terreny. Això ens dóna l'oportunitat de passar per la ciutat de Chitral i poder veure el Tirich Mir (7.708 msnm), el cim més alt de l'Hindu Kush. Tot i ser poc conegut, aquesta és la muntanya més alta del món fora de l'Himalaya i el Karakorum, i és que no

calada d'aquesta interessantíssima vessant. La millor possible ruta d'accés al Mankial peak per la seva cara nord és una llarga aresta rocallosa que evita l'exposició a les purgues i allaus dels seracs, congestes i canals de gel de la vessant. Aquesta línia recorda l'aresta Lion del Cervino, i suposaria un atractiu a l'alpinisme de la vall a sumar a la travessa pel coll de Shonolla i el Palogah Pass circumvalant els Batin Peaks.

3). Exploració travessa entre el Swat i el Gilgit-Baltistan:

L'objectiu inicial de la travessa era un itinerari circular amb inici i retorn a Kalam. Els problemes de comunicacions derivats de les inundacions van obligar a reajustar el projecte amb una nova proposta lineal (nord sud): l'accés a Kalam per carretera estava tallat des del 24 d'agost i la previsió era de recuperació en una setmana. Així doncs, el pas alternatiu era des del nord.

hem d'oblidar que l'Hindu Kush és la tercera serralada més alta.

Ja a pocs quilòmetres de Phandar ens adonem de que un dels nostres "petates" ha caigut del sostre del Land Cruiser en una de les pistes de terra, molt concorregudes, per on hem circulat. Reculem preocupats perquè tot l'equipatge d'una de les expedicionàries és en aquest petate: si no el trobem la seva continuïtat no serà possible... El trobem 15 km enrere, intacte, i quedem sorpresos per la honradesa de les gents de la zona...

L'inici de la travessa, 31 d'agost, és una mica accidentada; doncs el número de portadors contractats i els que es presenten a la feina no coincideix, són menys dels que esperàvem. D'altra banda, un dels porters s'ha ferit el peu venint: no només no podrà carregar si no que cal fer-li unes cures al dispensari més proper, i acompanyar-lo. Tot plegat obliga a refer la logística, una vegada més.

El grup el componen 2 membres de MW-Itàlia, 3 de MW-Pakistan, 3 de MW Catalunya, el cap d'intendència, un cuiner i un ajudant i 19 porters locals. La logística inclou 6 tendes de dues places, una tenda cuina i tenda menjador (que fan les funcions de pernocta dels porters) i una popo tenda (toilette, imprescindible per la gestió de deposicions humanes).

La Hundrap Valley és curiosament seca, amb l'excepció de les ribes del riu, i pedregosa. Malgrat això, és habitada (a l'estiu) pels pastors de iac i cabra fins aproximadament els 3500 msnm. Prop de la planura d'Ambesh, on la vall es bifurca, trobem un destacament de vigilància policial que sembla un "Fort" dels westerns de John Wayne.

El pas de Dardarili el superem sense entrebancs però el descens se'ns fa bastant complicat: la baixada és molt

pronunciada i amb força neu sobre tartera de pedra petita que provoquen més d'una relliscada. La resta de l'etapa passa una zona de grosses pedres sobre la geleira, i basses i llacs de desgel entre les morrenes.

Un dels atractius que ens han portat a la Dardarili Valley és poder veure in situ les parets del Dybalgar. Aquestes constitueixen un impressionant grup de big walls de granet, que poden arribar als 1000 m de desnivell, i que prometen ser un interessant atractiu per a l'escalada. Aquest conjunt de parets s'inicia a la confluència de la vall del Dardarili amb el riu Ushu.

La travessa s'hauria de tancar al Mahodand Lake, lloc molt turístic accessible en cotxe. No obstant, en aquesta zona la inundació de les passades setmanes ha malmetès ponts i camins i ens cal seguir caminant més del previst. Aconseguim llogar un cavall, durant uns quants quilòmetres, per a ajudar a una expedicionària que es ressenteix d'una de les caigudes a la baixada del coll; passats els dies podem veure que la lesió és pitjor del que semblava i que necessitarà cures i tractament mèdic específic.

Malgrat el clima sec i la vegetació desèrtica del Gilgit Baltistan aquest ens sembla molt més net que la zona del Mahodand, la qual està patint una pressió turística molt forta que precisa una regulació de les deixalles que es generen. Incidir en la conscienciació d'aquest aspecte és molt important: segurament aquesta zona requerirà d'una campanya específica per abordar aquest problema. D'altra banda, es veu més necessari que mai la implementació d'una figura de protecció específica de la zona (parc nacional, reserva de la UNESCO o similar...).

Tanquem la travessa en 6 etapes que sumen una vuitantena de kilòmetres i uns 2.700 m de desnivell positiu, i jornades d'aproximadament 6-8h de caminar, arribant a Kalam el dia 5 de setembre.

Tot i que les previsions auguraven que la connexió en carretera cap a Mingora s'hauria recuperat la realitat és sensiblement diferent. La majoria de la carretera és circulaeble, però entre Kalam i Bahrain (aproximadament 40 km) la carretera està tallada a diferents punts. Això obliga a canviar de cotxe a cada tall (pont caigut o carretera enfonsada), fent petits trajectes a peu carretejant tota la impedimenta de l'expedició. Aquests cotxes estan atrapats entre tall i tall i van fent de llançadora per un mòdic preu. Arribem a fer una vuitena de canvis de cotxe, amb molt de suport de policia i exèrcit que regulen l'intensíssim tràfic de la carretera: aquesta és l'artèria principal del Swat per on passa tot i tothom. Un dels canvis més estranys ens obliga a passar per sobre d'una casa amb escales de mà, primer per la terrassa i després per la teulada, l'únic pas que ha deixat possible el riu.

A la tarda arribem a Brahim on la riada ha passat pel centre de la població deixant un espectacle devastador.

Allí aconseguim un transport fins a Mingora i l'endemà, 7 de setembre, arribem a Islamabad on agafarem l'avió la matinada del dia 9 per arribar a El Prat de Llobregat al vespre.

El resultat de la campanya es valora de forma molt positiva. Les difícils condicions amb què s'ha treballat han forjat teixit de cooperació amb els locals, i especialment amb l'administració, que ens han expressat especialment el seu suport. Cal fer ara una tasca de difusió i projecció de la zona de cara a generar les sinèrgies necessàries per un programa de protecció de les altes valls del Swat. Des de la coordinació amb MWPakistan, presentarem propostes per la continuïtat del projecte amb nova campanya SwatProject 2023.

Alba Martínez Picó
Concep Miró Carrera
Koki Gassiot Pintori

■ Canvis a la Junta

En la darrera Assemblea General Ordinària de socis es va produir el relleu en la presidència de l'entitat de la mà d'en Lambert Colàs que substitueix a en Santi Pocino. En Santi Pocino ha exercit de president en el període 2013-2022, i continuarà a la Junta com a vice-president segon. Mitjaçant la entrega del disc de memòria amb l'arxiu de Mountain wilderness Catalunya es va voler simbolitzar el canvi. Amb la renovació de Junta, la vicepresidència primera passa a recaure en Cóncep Miró.

La Junta s'ha vist sotmesa a altres canvis, en aquest cas no desitjats, pel traspàs del company Carles Sales, víctima d'un accident d'escalada. En Carles era membre d'aquesta junta des de l'any 2016 i soci de l'entitat des del 2003. Havia participat en nombroses accions i col·laboracions.

■ Els penya-segats del Montgrí

Des que va néixer l'associació Roca Nua, un dels pilars que sostenen el projecte és l'amor per les muntanyes i la natura, i en conseqüència la preservació de la roca en el seu estat natural per a la pràctica de l'escalada neta.

Aquest tret que tant ens distingeix de les altres modalitats d'escalada, sense ser l'únic, és el més important ja que, sense escenaris on practicar-la, de res servirien dos pilars més del nostre projecte: la formació de noves fornades d'escaladors tradicionals, i la divulgació de la nostra activitat, sobretot a través de les xarxes socials.

L'any 2022 va tenir un fet de gran rellevància per als amants de l'aventura d'escalar sense deixar rastre. El parc natural del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter va publicar una nova regulació de l'escalada als penya-segats que estan dins dels seus límits, que ha tingut en compte els diferents estils que hi coexisteixen: l'escalada esportiva, la clàssica i l'escalada tradicional (*trad climbing* a la resta del món) o neta.

Quan a Roca Nua ens vam assabentar que el Parc estava elaborant la redacció d'aquesta regulació, vam tenir la il·lusió i la determinació que els penya-segats del Montgrí poguessin esdevenir el petit "Pembroke català".

Pembroke és una zona de cingleres marítimes del sud de Gal·les, on l'estil i ètica local no contempla la utilització d'assegurances fixes a les seves vies. Els dispositius flotants, que es retiren després d'assegurar als escaladors, i en algun cas els pitons que es deixen instal·lats a les esclotxes (que només es treuen quan algú supera aquella secció sense necessitar-lo), per evitar els desperfectes sobre la roca que suposa clavar i desclavar, són les úniques formes de protecció a les obertures i repeticions de les vies d'aquest pintoresc indret.

Les primeres trobades amb el Parc del Montgrí van ser per explicar què era l'escalada tradicional o neta, i a quins llocs s'havien obert noves vies en aquest estil en els últims anys. Les comparacions amb els nostres referents britànics eren constants, ja que allà fa molts anys que els escaladors conviuen amb gran quantitat d'espècies d'ocells i plantes, han fet possible l'ús compartit dels penya-segats, i n'han fet un exemple modèlic. La nostra intenció era que els gestors del Parc coneguessin una realitat aquí poc coneguda, però que fa dècades que existeix a Gal·les, i que per tant podia servir d'experiència i inspiració a tots plegats.

De bon principi, i abans que Roca Nua els informés que als penya-segats marins del Parc hi havia escaladors obrint i practicant l'escalada tradicional, la intenció del projecte era la prohibició pràcticament total de l'escalada al litoral que gestionen, i l'absència de qualsevol activitat

humana que pogués alterar l'essència salvatge de l'indret. Però afortunadament, gràcies a aquest fructífer intercanvi, la direcció del Parc va comprendre que amb l'estil tradicional d'escalada, allò salvatge no perilla, i per tant van relaxar les seves posicions resistents a permetre qualsevol pràctica d'escalada.

Fins al moment s'ha aconseguit una regulació parcial de determinades zones durant les èpoques de nidificació d'algunes espècies d'ocells, i la prohibició d'obrir vies amb ancoratges fixos a tots els penya-segats del Parc, a part de la creació d'una comissió que es reunirà ordinàriament una vegada a l'any. De moment no estan permeses noves obertures, però confiem que amb el temps es permeti l'exploració de noves parets.

¿Els penya-segats del Montgrí representen un punt d'inflexió en l'ascendent corba que representa l'equipament sistemàtic de cingles, parets i muntanyes en el nostre país?

¿Tal vegada hauríem de fer com a Escòcia, on han fixat unes directrius consensuades per la majoria d'escaladors, encaminades a preservar d'equipaments fixos zones de muntanya o penya-segats?

Roca Nua no té la solució a aquestes qüestions, però el que queda clar és que si la dinàmica d'obertures convencionals continua com ara, en tan sols dues generacions ja no quedaran parets lliures d'equipaments, i es privarà sense remei als futurs escaladors, de viure una escalada nascuda quan les parets eren nues, i els ocells, els insectes, els líquens i les plantes compartien el silenci.

Jordi Esteve

President de l'Associació Roca Nua
2 de febrer de 2023

Xerrada a Alins

Xerrada a la llibreria Natura Llibres d'Alins (Vallferera) el passat 17 de setembre a càrrec de Còncep Miró i Jordi Quera.

Participació a Ràdio 4

El passat 20 d'octubre, els membres de la junta de Mountain Wilderness Catalunya, Koki Gassiot i Alba Martínez, van participar en l'espai "Vida Verda" del programa "Avui Sortim" de Ràdio 4, per xerrar de com el canvi climàtic afecta a l'alta muntanya i de quin és el projecte que duem a terme desde MWC.

Festival de cinema de muntanya de Torelló

Un any més, vem ser al Festival de Cinema de Muntanya de Torelló per premiar la pel·lícula que més s'acosta a la filosofia Wilderness. Enguany amb una novetat important, la participació de la nostra entitat en el jurat que escull el premi wilderness

En aquesta darrera edició, el passat 19 de novembre, Mountain Wilderness Catalunya va atorgar el Premi Mountain Wilderness, a la pel·lícula "Across Emptiness" de Luca Albrisi per haver sabut plasmar la urgència d'aconseguir trobar l'equilibri entre la protecció dels espais naturals i el desenvolupament d'un turisme sostenible. Perquè hi ha una altra manera de relacionar-nos amb la natura. Perquè hi ha moltes altres maneres de viure les muntanyes.

El trofeu que va entregar la companya de Junta Alba Martínez és una peça artesanal única, produïda per l'Eloi Pasarin, repoblador d'Àrreu, que treballa amb les seves mans la fusta que recull a la muntanya on viu.

Cicle de cinema i esport La Calma

El passat dia 1 de desembre vem tenir el plaer de ser convidats al Festival d'Esport i Medi Ambient La Calma, a Cardedeu, junt a Stop JJOO i Roca Nua per explicar la nostra filosofia i presentar les accions de preservació de la muntanya dutes a terme per cada una de nosaltres.

El nostre president Lambert Colás i la membre de junta Alba Martínez, després de projectar el curt de l'Acció a Montserrat, van poder expressar la filosofia wilderness i xerrar de la nostra participació al projecte internacional Swat Project.

També es va visionar Jumbo Wild, una pel·lícula que per molts anys que passin, segueix sent molt actual: la importància de valorar i preservar terra i cultura per damunt dels interessos econòmics i afanyos personals.

Volem felicitar La Calma per aquest festival de tanta qualitat i expressar el nostre agaiement per donar-nos l'oportunitat de participar-hi i per haver-nos acollit tan generosament.

Dia internacional de les muntanyes

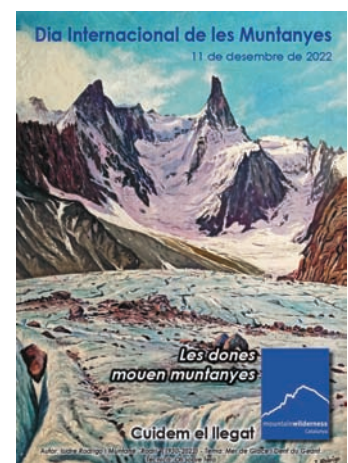
Cada generació rebem en custòdia el patrimoni de les muntanyes i la missió de traspasar-lo en les millors condicions a la següent generació. Per això calen polítiques adequades a nivell col·lectiu i responsabilitat individual en la visita i activitat a les muntanyes. El lema escollit per l'ONU i que vem adoptar pel dia de les Muntanyes 2022 fou "**Les dones mouen muntanyes**". Amb la idea de ressaltar el paper fonamental de les dones en la protecció del medi ambient i en el desenvolupament social i econòmic de les zones de muntanya.

El cartell fou obra original de n'Isidre Rodrigo i Muntané i l'adaptació digital com es habitual fou a càrrec d'en Xavi Garcia.

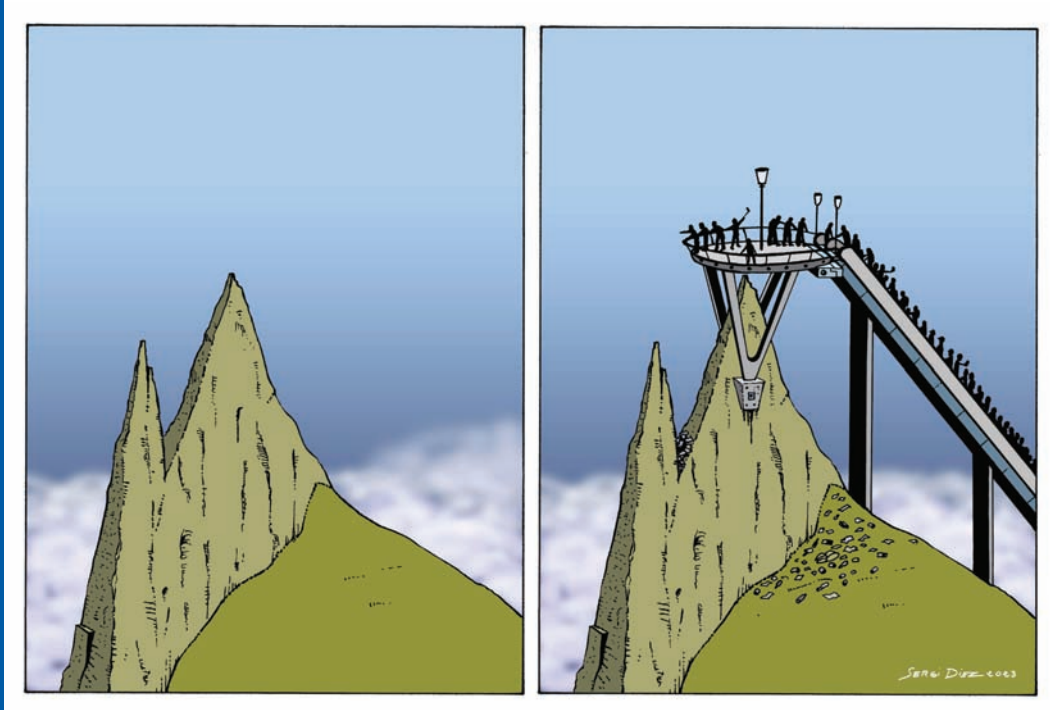
En **Rodri** (nom amb el qual familiarment es coneixia a l'Isidre) ens va deixar el passat 9 de febrer.

Amb la seva sensibilitat pictòrica va ser capaç de plasmar sobre paper, tela o fusta l'essència, els valors i també els perills que amenacen les muntanyes del planeta. Alguns dels seus cartells van il·lustrar diverses campanyes de MWC, entitat de la qual fou associat.

Agraïm a la seva família la cessió de la seva obra per contribuir a la difusió de l'esperit Wilderness.

La muntanya parla

"Poques coses subsisteixen als nostres dies, ja no existeix ni la nit, ni el fred, ni el vent, ni els estels. Tot s'ha neutralitzat. On és el ritme de la vida? Tot va tan de presa i fa tant de soroll! L'home apressat ignora l'herba dels camins, el seu color, la seva flaire, els seus reflexes quan el vent l'acarona"

Gaston Rebuffat (1921-1985)

"Estrelles i tempestats". Editorial RM, 1982

"L'oci mecanitzat ja s'ha fet amb les nou desenes parts dels boscos i les muntanyes: un elemental respecte envers les minories hauria de dedicar la desena part restant a la naturalesa salvatge"

Aldo Leopold (1887-1948)

Una ètica de la Terra (1949)

"No sóc cap ecocondriac, simplement sé que els únics reguladors que poden retornar la tranquil·litat a les muntanyes són la privació i el perill. Si continuem amb l'actual dèria d'evitar qualsevol tipus de risc a la muntanya, es farà necessari restringir l'escalada, el senderisme i l'excursionisme. No tant perquè les persones que els practiquen siguin irrespectuoses amb el medi ambient, sinó perquè simplement són massa."

Reinhold Messner (1944)

"Salvem les muntanyes". Cossetània, 2021

*A l'hora que el sol se pon,
bevent al raig de la font,
he assaborit els secrets
de la terra misteriosa.*

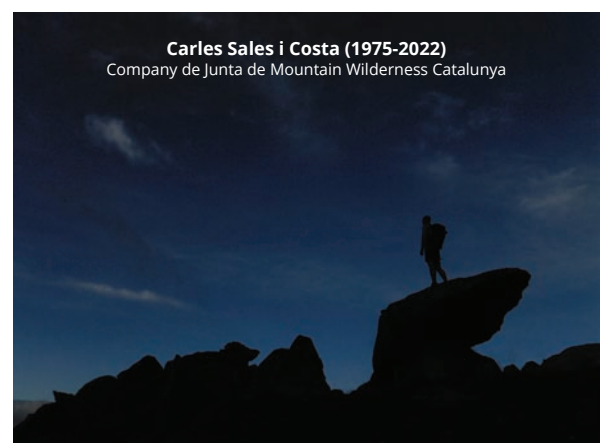
Joan Maragall (1860-1911)

"Les muntanyes". La Magrana, 1998

*"Jo no trobo res tant deliciós com un passeig de nit
per un terreny desconegut."*

Mossèn Jaume Oliveras i Brossa (1877-1957)

"Dugues ascensions als Encantats" del 1912. Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya

Carles Sales i Costa (1975-2022)

Company de Junta de Mountain Wilderness Catalunya

FOTO DENÚNCIA

Bicicletes elèctriques al cim del Balandrau un cap de setmana d'agost. La proliferació d'aquests vehicles suposen una nova pertorbació en els equilibris de l'alta muntanya, en els seus accessos i recorreguts. Aquests artefactes són vehicles a motor i com a tals han de ser considerats en quant a regulacions i prohibicions de circulació fora pista.

MOUNTAIN WILDERNESS DE CATALUNYA

ALPINISTES DE TOT EL MÓN EN DEFENSA DE L'ALTA MUNTANYA

www.mountainwilderness.cat

Han col·laborat en aquest butlletí:

Rafel Folch, Lambert Colàs, Jordi Solé, Alba Martínez, Jordi Ceballos, Carles Giné-Janer, Koki Gassiot, Cóncep Miró, Sergi Díez, Santi Pocino, Pere Esteban, Jordi Quera.

La quota anual de MWC és de 20 euros per associat o de 50 euros per entitat.

El compte corrent on podeu ingressar la quota tots els que no la tingueu domiciliada i les vostres aportacions, és el:

ES 28 3140 0001 97 0011932600

Caixa Guissona

Mountain Wilderness de Catalunya, no coincideix necessàriament amb els conceptes i posicions dels autors que signen els articles.

Foto Portada: Mirador del Cantò

Autor: Jordi Quera

Feu-nos arribar les vostres fotos denúncia a:

correu@mountainwilderness.cat

i les publicarem.

Mountain Wilderness Internacional
internationalmw@gmail.com
<http://www.mountainwilderness.org>

Mountain Wilderness Germany e. V.
Waldstrasse 31a
82237 Würthsee-Steinebach
Tel: 08153 889795
info@mountainwilderness.de

Mountain Wilderness Àustria
<http://www.mountainwilderness.at>

Mountain Wilderness Espanya
Mountain Wilderness de Ayllón,
Guadarrama y Gredos
Calle Hermanos Álvarez Quintero 2, local
28004 MADRID
info@mountainwilderness-agg.org
<http://mountainwilderness-agg.org>

Mountain Wilderness França
Maison de la Nature et de l'Environnement de l'Isère. 5, Place Bir Hakeim
F-38000 GRENOBLE
Tel: 04 76 01 89 08 - Fax: 04 76 01 89 07
<http://www.mountainwilderness.fr>

Mountain Wilderness Nederland
<http://www.mountainwilderness.nl>

Mountain Wilderness Itàlia
sede legale:
viale Venezia, 7 - 30171 Mestre (VE)
sede operativa e segreteria:
via Legnago, 73 - 41049 Sassuolo (MO)
web@mountainwilderness.it
<http://www.mountainwilderness.it>

Mountain Wilderness Pakistan
Fax: (00 92) 51 22 06 557
ISLAMABAD

Mountainwilderness Schweiz
Suisse Svizzera Svizra
Sandrainstrasse 3
CH-3007 Bern
PC 20-5220-5
Tel: +41 (0)31 372 30 00
info@mountainwilderness.ch
<http://www.mountainwilderness.ch>

Mountain Wilderness de Catalunya

Rambla, 41
08002 Barcelona
Tel.: (00 34) 93 412 07 77
Tel.: (00 34) 93 269 05 40 (Secretaria)
correu@mountainwilderness.cat
<http://www.mountainwilderness.cat>

President: Lambert Colàs

Vice-president 1er: Cóncep Miró

Vice-president 2on: Santi Pocino

Tresorera: Núria Puig

Secretària: Montse Solé

Vocal: Jordi Quera

Vocal: Carles Giné-Janer

Vocal: Joan Jover

Vocal: Vicenç Sánchez

Vocal: Koki Gassiot

Vocal: Alba Martínez-Picó

President d'Honor: Joan Cervera